

Nr 162.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fiskprisreglering samt främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråder WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen samt t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler statsrådet Sträng fråga rörande fiskprisreglering samt främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och anför därvid följande.

Med skrivelse den 2 januari 1947 har 1945 års fiskeriutredning framlagt betänkande angående fiskerinäringens efterkrigsproblem samt den prisreglerande verksamheten på fiskets område (SOU 1947: 2). Betänkandet är för närvarande föremål för remissbehandling. Emellertid torde det av olika skäl icke bli möjligt att innevarande år framlägga några på betänkandet grundade förslag. Med hänsyn härtill torde jag nu få anmäla ett av statens livsmedelskommission i skrivelse den 21 februari 1947 framlagt förslag

angående reglering under budgetåret 1947/48 av priserna å vissa slag av fisk m. m.

Jag torde vidare få erinra, att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (bil. 30: kapitalbudgeten: jordbruksdepartementet, p. 17) på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m.m. för budgetåret 1947/48 beräkna ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Jag torde nu få ånyo anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla en framställning den 30 januari 1947 av 1945 års fiskeriutredning, däri utredningen hemställt om anvisande av ett förslagsanslag av 120 000 kronor till premiering av ombordsaltning av nordsjösill. Över denna framställning ha remissutlåtanden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt statens livsmedelskommission.

Innan jag till behandling upptager livsmedelskommissionens i förenämnda skrivelse den 21 februari 1947 framlagda förslag torde jag i korthet få redogöra för grunderna för under innevarande budgetår med statligt stöd anordnade prisregleringar å fisk.

De huvudsakliga bestämmelserna i ämnet ha meddelats genom beslut av dels Kungl. Maj:t den 5 april 1946 och dels 1946 års riksdag (prop. nr 232; r. skr. nr 262). I anledning av riksdagens nämnda beslut har Kungl. Maj:t den 24 maj 1946, bland annat, utfärdat kungörelser, vilka gälla intill utgången av juni 1947, om viss reglering av handeln med strömming (nr 246) och om prisregleringsavgift å fisk (nr 247).

Prisregleringarna ha utformats i viss mån olika för å ena sidan västkustens och sydkustens prisregleringsområden och å andra sidan ostkustens prisregleringsområde. För de förra båda områdena har staten fastställt minimipriser att gälla vid försäljning av vissa slag av färsk fisk från fiskare. Bestämmandet av garantipriser för fisk, som icke uppnår minimipriset (överskottsfisk), har överlåtits på prisregleringsföreningarna — Västkustfisk, förening u. p. a. och Sydkustfisk, förening u. p. a. — vilka även ha att inlösa och nyttiggöra överskottsfisken. För möjliggörande av ett skäligt garantipris utbetalar staten till nyssnämnda föreningar ett i förväg bestämt pristillägg per kilogram uppkommande överskottsfisk. På ostkusten gälla däremot ej några minimipriser på färsk, till förbrukning som människoföda inom landet avsedd fisk. Avsättningen av salt strömming ävensom till djurföda eller till export avsedd färsk strömming garanteras emellertid, i förhållande till producentföreningarna, till av staten godkända garantipriser och enligt av staten i övrigt fastställda riktlinjer av de auktoriserade producentföreningarnas centralorganisation, Ostkustfisk centralförening u. p. a. För fullgörande av avsättningsgarantien äger föreningen i mån av behov tillgodogöra sig vissa till föreningen anvisade allmänna medel. Dessa garantipriser utgöra för närvarande även minimipriser.

Ifrågavarande prisregleringar äro avsedda att i första hand finansieras av vissa med stöd av förenämnda kungörelse nr 247/1946 upptagna regle-

ringsavgifter på fisk. Dylik regleringsavgift utgår för närvarande i enlighet med sagda kungörelse, såvitt angår *importfisk*, endast för färsk eller frusen vara, men upptages beträffande *svensk fångad fisk* även av salt, torkad eller eljest beredd vara. Beträffande importfisken har emellertid Kungl. Maj:t, för den händelse så befunnes påkallat, genom förenämnda riksdagsbeslut bemyndigats att förordna om uttagande av regleringsavgift för beredd vara. Regleringsavgiften utgår för strömming med 1 öre per kilogram och i övrigt med högst 5 procent av försäljningssumman.

Vidare har Kungl. Maj:t genom berörda beslut den 5 april 1946 bemyndigat livsmedelskommissionen att dels disponera i clearingkassan för fisk kvarstående behållning — med undantag för behållna regleringsavgifter för strömming — till ett belopp av 1 000 000 kronor såsom bidrag till täckande av kostnaderna för förevarande prisreglering och dels till de auktoriserade strömmingsförsäljningsföreningarnas centralorganisation, Ostkustfisk centralförening u. p. a., utbetala tillhopa 543 168 kronor — däribland behållna regleringsavgifter å strömming — för upprätthållande av garantiverksamheten rörande överskottsströmming.

Med hänsyn till prisregleringsföreningarnas behov av kapitalmedel för uppehållande av prisregleringsverksamheten anvisade 1946 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under Fonden för låneunderstöd ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor till Lån till fiskprisregleringsföreningar. Nämda anslag har sedermera genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t ställts till föreningarnas förfogande. Såsom villkor för lånen gäller bland annat, att de innehavas räntefritt till den 1 juli 1947 samt att för tiden därefter — i den mån icke annat överenskommes mellan staten och låntagarna — ränta utgår efter 3,6 procent om året.

Beträffande bestämmelserna i övrigt å förevarande område torde jag få hänvisa till den redogörelse, som lämnats i 1945 års fiskeriutrednings förberörda betänkande.

I sin skrivelse har *statens livsmedelskommission* beträffande frågan om anordnandet av prisregleringar under budgetåret 1947/48 inledningsvis framhållit, att enligt vad kommissionen inhämtat de av 1945 års fiskeriutredning framlagda förslagen icke hunne slutbehandlas inom sådan tid, att ett på dem grundat system kunde träda i tillämpning vid ingången av nästa budgetår. Under dessa omständigheter har kommissionen ansett sig böra oberoende härav framlägga förslag till ordnande av prisregleringarna under budgetåret 1947/48 såsom ett fortsatt provisorium. I enlighet härmed har kommissionen haft överläggningar med representanter för vederbörande fiskareorganisationer samt för några större sammanslutningar av fiskets avnämare, därvid från fiskarehall och i stort sett även från avnämarnas sida uttryckts tillfredsställelse med de prisregleringar, som anordnats enligt nu gällande system. Med hänsyn härtill och på grund av de erfarenheter kommissionen själv förvärvat vid handhavandet av prisregleringarna, har kommissionen funnit övervägande skäl tala för att det nuvarande systemet för

prisregleringar på fisk tillämpas jämväl under budgetåret 1947/48. I anslutning till det anförda har kommissionen uttalat, att kungörelserna nr 246/1946 och nr 247/1947 lämpligen syntes böra bibehållas i sak oförändrade för tiden till dess beslut fattats om ett mera permanent regleringssystem. Då detta beräknats kunna ske vid 1948 års riksdag har kommissionen föreslagit att kungörelserna i fråga förlänades förlängd giltighetstid till och med utgången av juni 1948. För att emellertid bland annat underlätta indrivandet av prisregleringsavgifterna har kommissionen beträffande sistnämnda kungörelse ifrågasatt vissa mindre ändringar.

Vidare har kommissionen under återopande av ett uttalande av 1945 års fiskeriutredning angående reglering av partihandeln med strömming anført, att såsom förutsättning för de rättigheter vilka tillerkännas partihandlare genom ett av kommissionen administrerat auktorisationsförfarande i fortsättningen borde gälla att vederbörande handlande under viss tid bedrivit återförsäljning i en omfattning som skäligen kunde rubriceras såsom partihandel. I detta sammanhang har kommissionen härjämte uttalat att kommissionen, därest Kungl. Maj:t icke hade något att erinra häremot, hade för avsikt att inom den närmaste tiden meddela en förklaring av innehåll, att hinder i och för sig icke skulle möta för en handlande, som ännu icke auktoriserats såsom strömmingsgrossist, att, om han så funne lämpligt, till annan handlande utan särskilt medgivande överlåta strömming, som han — utan rabatt — köpt från producentförening eller från partihandlare, och att genom dylik återförsäljning sålunda dokumentera sig som partihandlare med strömming.

För bedömande av medelsbehovet för upprätthållande av prisregleringarna under budgetåret 1947/48 har livsmedelskommissionen sammanfattat tillgängliga uppgifter beträffande det ekonomiska resultatet av prisregleringarna på västkusten och sydkusten samt av avgiftsuppbörden å strömming och importfisk under tiden från införandet av nuvarande regleringsanordningar i april 1946 till och med januari 1947. Dessa uppgifter återgivas i den å s. 5 intagna tablån, däri jämväl upptagits prognoser för återstående månader under innevarande budgetår.

Såsom av tablån framgår har livsmedelskommissionen beräknat, att vid utgången av innevarande budgetår å de till prisregleringar å fisk anvisade medlen, bortsett från strömmingsregleringen, skulle komma att återstå en behållning av i runt tal 750 000 kronor. Beträffande strömmingsregleringen har kommissionen framhållit att det ekonomiska resultatet av de hittills anordnade prisregleringarna på strömming innebure, att det till Ostkustfisk centralförening u. p. a. anvisade bidragsbeloppet på tillhoppa 543 168 kronor numera helt åtgått eller kunde beräknas åtgå för prisutjämning på, huvudsakligen till export, försåld saltströmming av 1946 års fångst. Då det belopp av i runt tal 200 000 kronor, som för tiden april 1946—juni 1947 enligt tablån beräknades inflyta i regleringsavgifter å strömming — torde komma att helt åtgå som bidrag till kostnaderna för fullgörande av nyssnämnda förenings prisgaranti för (salt) överskottsströmming från fångsterna under återstoden av löpande budgetår, och dessa kostnader med hänsyn till hittillsvarande er-

T a b l å

över prisregleringsavgifter på fisk samt över pristillägg på fisk på västkusten och sydkusten, m. m., under tiden 15 april 1946—30 juni 1947, allt i kronor.

	Väst k u s t e n		S y d k u s t e n		Ostkusten (strömming)	Importfisk	Överfört från clearing- kassan för fisk
	fiskreglerings- avgift	pristillägg	fiskreglerings- avgift	pristillägg	fiskreglerings- avgift	fiskreglerings- avgift	
15—30 april 1946	49 231: 75	46 726: 95	7 573: 72	6 184: 98	12 602: 33	—	1 000 000: —
Maj 1946	104 907: 16	446 542: 80	15 578: 64	24 426: 18	15 632: 33	—	
Juni »	107 590: 33	102 763: 92	18 551: 06	7 746: 12	22 584: 38	5 684: 10	
Juli »	125 245: 18	116 884: 38	17 846: 59	—	13 386: 79	18 778: 19	
Augusti »	273 912: 79	50 187: 24	17 918: 25	4 224: 60	22 635: 08	13 559: 98	
September »	197 744: 37	112 177: 80	15 128: 12	9 399: 74	15 131: 80	17 628: 39	
Oktober »	240 833: 41	89 711: 40	17 290: 42	15 810: 06	4 300: 13	8 928: 27	
November »	110 764: 22	20 709: 75	15 382: 97	8 598: 06	6 796: 83	15 588: 16	
December »	84 141: 05	292 790: 99	10 047: 32	3 715: 62	13 307: 03	20 015: 38	
Januari 1947	¹ 130 000: —	¹ 212 000: —	¹ 10 000: —	¹ 4 000: —	¹ 5 000: —	¹ 15 000: —	
Februari »	100 000: —	100 000: —	10 000: —	4 000: —	5 000: —	10 000: —	
Mars »	100 000: —	100 000: —	15 000: —	10 000: —	10 000: —	10 000: —	
April »	100 000: —	100 000: —	15 000: —	12 000: —	12 000: —	5 000: —	
Maj »	100 000: —	450 000: —	15 000: —	23 000: —	15 000: —	5 000: —	
Juni »	100 000: —	100 000: —	20 000: —	20 000: —	22 000: —	5 000: —	
	1 924 370: 26	2 340 495: 23	220 317: 09	153 105: 36	195 376: 70	150 182: 47	1 000 000: —
Omkostnader		31 500: —		12 000: —			
	1 924 370: 26	2 371 995: 23	220 317: 09	165 105: 36	195 376: 70	150 182: 47	1 000 000: —
Behållning i runda tal per den ³⁰ / _s 1947	— 450 000: —		+ 50 000: —		—	150 000: —	1 000 000: — = 750 000: —

¹ Preliminära siffror.

farenheter av saltströmmingsregleringen kunde uppskattas till minst 250 000 kronor, har kommissionen ansett sig böra räkna med ett underskott å strömmingsregleringen vid utgången av innevarande budgetår å 50 000 kronor.

Då kommissionen härefter övergått till en uppskattning av medelsbehovet för nästkommande budgetår har kommissionen utgått från att förhållandena på detta område under nämnda budgetår i stort sett komme att bliva desamma som under detta budgetår. Kommissionen har sålunda förutsatt en i princip oförändrad minimiprisnivå ävensom i huvudsak oförändrade fiskfångster och avsättningsmöjligheter för fisk under budgetåret 1947/48. Med utgångspunkt härifrån och med ledning av i nyssnämnda tablå intagna samt övriga tillgängliga uppgifter har kommissionen uppskattat medelsbehovet för ändamålet till sammanlagt omkring 2 325 000 kronor, därav för västkusten 1 750 000 kronor, sydkusten 125 000 kronor och ostkusten 450 000 kronor. Till täckande av detta medelsbehov har kommissionen beräknat skola komma att stå till förfogande regleringsavgifter på fisk till ungefär samma belopp som angivits i berörda tablå för innevarande budgetår eller sålunda sammanlagt cirka 2 130 000 kronor, varav 1 650 000 kronor avse västkusten, 180 000 kronor sydkusten, 150 000 kronor ostkusten och 150 000 kronor färsk och frusen importfisk. Enligt vad kommissionen anfört skulle följaktligen, därest de verkställda beräkningarna visade sig riktiga, den av kommissionen i det föregående antagna behållningen å 750 000 kronor från prisregleringarna under löpande budgetår väl förslå för täckande av medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1947/48.

I detta sammanhang har kommissionen vidare föreslagit, att förut omfördä underskott från strömmingsregleringen under innevarande budgetår, 50 000 kronor, skulle få täckas av nyssnämnda behållning. Vidare har kommissionen i anslutning härtill föreslagit vissa ändringar med avseende å regleringsavgiften på strömming. I dessa hänseenden har kommissionen yttrat följande.

En viss disproportion kan synas förefinnas mellan avgiftsbeloppet från strömmingsregleringen, 150 000 kronor, och de beräknade utgifterna för samma reglering, 450 000 kronor, med hänsyn till att dessa beräkningar förutsätta, att större delen av kostnaderna för strömmingsregleringen måste täckas av behållningen å de medel, som anslagits ur clearingkassan för fisk. Härtill kommer det beräknade underskottet å minst 50 000 kronor från strömmingsregleringen under återstoden av innevarande budgetår. Den nuvarande avgiftssatsen å strömming, ett öre per kilogram, kan också förefalla oproportionerligt låg i jämförelse med avgiftssatsen vid övriga kuster, vilken efter nu gällande grunder — fyra eller fem procent av förstahandsvärdet — torde motsvara i stort sett omkring två öre per kilogram fisk.

Även om förhållandet mellan inkomster och utgifter å strömmingsregleringen under tiden januari 1947—juni 1948 kommer att bliva det förut angivna torde emellertid icke kunna anses orimligt, att strömmingsfisket under denna tid får åtnjuta ett bidrag av den storleksordning, som framgår av de anförda beräkningarna, ur andra medel än de löpande strömmingsavgifterna. De onormala förhållandena på våra tidigare exportmarknader komma sannolikt även under nästa budgetår att i stort sett omöjliggöra den export av överskottsströmming i färskt skick, som tidigare var en normal företeelse.

Strömmingsfiskets organisationer tvingas därför till en jämförelsevis kostsam och riskabel saltning av överskottsströmmingen samt till en likaledes ganska kostsam lagring av saltströmmingen i avvaktan på lämpligt försäljningstillfälle. Även kostnadsstegringen å vissa på ostkusten använda fångstredskap synes i viss mån motivera ett bidrag, som nu sägs.

Skulle däremot utvecklingen bli sådan, att medelsbehovet — vilket icke är osannolikt — blir ännu större än (250 000 + 450 000 =) 700 000 kronor för tiden januari 1947—juni 1948, måste enligt kommissionens mening det ytterligare behovet täckas av medel, som erhållas genom en förhöjning av regleringsavgiften på strömmingsförsäljningen. För att de ytterligare avgiftsmedlen skola finnas tillgängliga, så snart behov därav kan uppkomma, synes kommissionen böra erhålla bemyndigande att redan från och med april 1947 höja regleringsavgiften på strömming med ytterligare intill ett öre per kilogram. Kommissionen har emellertid för avsikt att, om dylikt bemyndigande erhålles, i möjligaste mån inskränka avgiftsförhöjningen till sådana tidsperioder, då en härav betingad höjning av strömmingsnoteringen kan antagas icke nämnvärt försvåra avsättningen av strömming. Kommissionen förutsätter nämligen, att de auktoriserade producentföreningarna skola få bereda sig kompensation för avgiftshöjningen genom lämplig jämkning av noteringarna på konsumtionsströmming.

I den mån de medel, som inflyta genom avgiftshöjningen, ej behöva tillgripas under nästa budgetår, har livsmedelskommissionen för avsikt att låta fondera dessa medel för att efter utgången av budgetåret, såsom bidrag till prisregleringen eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, på annat sätt, komma strömmingsfiskarna till godo.

Emellertid kunde enligt livsmedelskommissionens uppfattning på grund av den stora osäkerhet, som vidlådde alla uppskattningar på ifrågavarande område, medelsbehovet för prisregleringarna, särskilt på västkusten, även vid en oförändrad prisavvägning bli betydligt större än det beräknade och så stort, att det icke kunde täckas enbart på sätt föreslagits. Med hänsyn härtill har kommissionen funnit befogat, att i så fall ytterligare bidrag anvisades för prisregleringarnas genomförande. Medel för sådant bidrag skulle, anför kommissionen, kunna anskaffas genom att Kungl. Maj:t begagnade sig av det givna bemyndigandet att förordna om regleringsavgift å beredd importfisk, vilket bemyndigande kommissionen förutsatt skola kvarstå även för nästa budgetår. Kommissionen har utgått från att en dylik avgift icke skulle överstiga vad som motsvarade regleringsavgiften å motsvarande inhemsk vara.

Livsmedelskommissionen har härefter i sin skrivelse till behandling upptagit vissa frågor rörande prisregleringsföreningarnas ekonomiska förhållanden. Härom har kommissionen anfört väsentligen följande.

Västkustfisk, förening u. p. a., har hos livsmedelskommissionen hemställt om ytterligare lån utöver det föreningen anvisade statslånet å 2 500 000 kronor. Kommissionen har emellertid uttrönt, att föreningen närmast vore i behov av rörliga krediter för att vid perioder av toppbelastning i föreningens verksamhet finansiera inköp och beredning av överskottsfisk samt att detta kreditbehov kunde maximeras till ett belopp av likaledes 2 500 000 kronor. Föreningen bedriver nu förhandlingar med riksbanken om öppnande därstädes av dylik rörlig kredit. Riksbanken har, enligt vad kommissionen in-

hämtat, ställt sig välvillig till den av föreningen begärda anordningen, under förutsättning dock att vederbörlig säkerhet kan ställas för krediten. Efter överläggningar mellan kommissionen, riksbanken och föreningen har förutsetts, att, enär tillräcklig säkerhet icke kunnat anskaffas genom föreningens egen försorg, kommissionen skulle söka utverka, att statsobligationer överlämnades till riksbanken som säkerhet för ifrågavarande kredit.

Något behov av ytterligare statliga rörelsemedel till prisregleringarna synes icke föreligga för föreningarna Sydkustfisks och Ostkustfisks vidkommande. Å andra sidan böra emellertid dessa föreningar, liksom föreningen Västkustfisk, tills vidare alltjämt få åtnjuta de av dem uttagna statslånen och någon uppsägning av lånen från statens sida synes sålunda för närvarande icke böra äga rum. Från regleringsföreningarnas sida ha framställningar gjorts om att räntefrihet skulle få åtnjutas å de erhållna statslånen även under nästa budgetår. Till stöd härför har bland annat åberopats, att föreningarna, som varit i verksamhet endast ett år, ännu icke nått sådan stabilitet i fråga om sin ekonomi att de utan svårighet kunna erlægga ränta på lånen. Kommissionen, som i princip är av den åsikten, att regleringsföreningarna i framtiden icke böra komma i åtnjutande av någon subvention i form av räntefrihet för statliga lån, har med hänsyn till de av föreningarna anförda skälen dock icke velat motsätta sig att räntefrihet å de till föreningarna beviljade lånen medgives även för budgetåret 1947/48.

Livsmedelskommissionen har slutligen meddelat, att kommissionen i ärendet samrått med *lantbruksstyrelsen* och *priskontrollnämnden*, vilka myndigheter i sak biträtt vad kommissionen i det föregående föreslagit. Priskontrollnämnden hade emellertid därvid framfört betänkligheter mot att även beredd importfisk belades med regleringsavgift. Där så ändock skulle anses ofrånkomligt, borde, enligt nämndens mening, dylik avgift uttagas endast i yttersta nödfall och då så kunde ske utan att konsumentpriset höjdes. Härjämte har kommissionen enligt uppgift vid behandling av frågorna angående strömmingsregleringen samrått med representanter för Ostkustfisk centralförening u. p. a., vilka givit sin anslutning till vad kommissionen i dessa hänseenden föreslagit.

Till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Bestämmelser rörande anslaget användning äro meddelade i kungörelsen den 11 maj 1934 (nr 138) angående lån av statsmedel för främjande av beredning, förvaring och avsättning av fisk.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1947/48 anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Till stöd för sin framställning har styrelsen i huvudsak anförat att anspråken på förevarande anslag starkt stegrats under den senaste tiden och att de under budgetåret 1945/46 inkomna ansökningarna om lån från anslaget av brist på medel endast delvis kunnat bifallas. Det vore också enligt styrelsens uppfattning att förvänta, att hela det för innevarande budgetår tillgängliga beloppet komme att disponeras. Lantbruksstyrelsen har ansett, att medelsbehovet för budgetåret 1947/48 komme att bli minst lika stort som under innevarande budgetår eller 500 000 kronor.

1945 års fiskeriutrednings skrivelse den 30 januari 1947 har föranletts av de vid 1946 års riksdag väckta likalydande motionerna I: 178 och II: 360, vilka genom beslut av Kungl. Maj:t den 21 juni 1946 överlämnats till utredningen för att tagas under övervägande vid fullgörandet av dess uppdrag. I motionerna har föreslagits att sommar- och höstfångad trålsill, som fiskats vid Fladenground i Nordsjön och saltas eller kryddas ombord på svenska fiskebåtar, skulle premieras enligt enahanda grunder, som gällt för sill, som fiskats eller saltats vid Island. Beträffande den närmare motiveringen för förslaget ävensom de över motionerna avgivna yttrandena torde jag emellertid få hänvisa till dessa. Jordbruksutskottet uttalade bland annat, att utskottet utan närmare utredning i fråga om avsättningsförhållandena inom landet för sill under den kommande tiden icke ansåge sig kunna tillstyrka vidtagande av åtgärder i anslutning till motionerna. Med hänsyn till frågans betydelse icke bara för folkförsörjningen utan även för västkustfiskarena ansåg dock utskottet, att densamma borde närmare övervägas.

I sin skrivelse har *1945 års fiskeriutredning* till en början framhållit, att det svenska sillfisket vid Fladenground börjat först år 1945, då fångsten uppgått till omkring 5 000 ton. Då det ekonomiska utbytet av fisket därstädes visade sig gott, hade emellertid detsamma under år 1946 lockat till betydligt större deltagande, i det att fångsten då stigit till närmare 20 000 ton. Enligt vad utredningen uppgivit hade härav omkring 20 000 tunnor saltats ombord å fiskebåtarna och samtidigt något över 130 000 tunnor av salterier. Av dessa kvantiteter har utredningen beräknat, att omkring 60 000 tunnor avsatts inom landet, medan återstoden exporterats eller komme att exporteras.

Beträffande möjligheterna för avsättning av ifrågavarande sill i framtiden har utredningen framhållit, att dessa bleve beroende av förhållandet mellan den inhemska konsumtionen av högklassig salt sill och den i allmänhet genom handelsavtal reglerade importen från Norge och Island. Då konsumtionen under normala förhållanden uppginge till 300 000—350 000 tunnor per år och importen, därest den bleve lika stor som för närvarande, kunde beräknas till sammanlagt 310 000 tunnor per år, komme tydligen enligt vad utredningen uttalat den svenska nordsjösillen att utsättas för en mycket hård konkurrens. Emellertid kunde man, framhåller utredningen, med hänsyn till det stora behovet av salt sill på den europeiska kontinenten hysa förhoppningar om att avsättningsförhållandena för denna sill ändock under en följd av år skulle bliva relativt gynnsamma.

Med hänsyn till det anförda och då ett nedsaltande av sillen omedelbart efter fångsten gäve en bättre vara, har utredningen ansett en premiering av ombordsaltning av ifrågavarande sill skäligen. Härför talade även det ökade arbete, som fiskarena därvid måste åtaga sig. Tillika har utredningen emellertid uttalat, att en dylik premiering icke skulle visa sig nödvändig, då om några år den sjösaltade sillen blivit inarbetad å marknaden.

I fråga om grunderna för premieringen har utredningen förordat, att premierna tills vidare utbetalades såsom vid drivgarnsfisket efter sill vid Island. Då utredningen beräknat kvantiteten ombordsaltad nordsjösill till högst

40 000 tunnor, skulle detta innebära ett medelsbehov för de ifrågasatta premierna av 120 000 kronor.

Vad angår handhavandet av den nu ifrågasatta premieringsverksamheten har utredningen förklarat sig icke ha något att erinra mot att densamma liksom i fråga om islandsfisket uppdroges åt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Mot fiskeriutredningens förevarande förslag har ledamoten, utrikesrådet N. K. Ståhle anmält avvikande mening och därvid anfört följande.

Varje åtgärd av diskriminerande natur strider mot den principiella uppfattning, som regeringen vid olika tillfällen givit uttryck åt beträffande den internationella handelspolitiken. Ifrågavarande premiering av svenskfångad, sjösaltad fladensill måste till sina verkningar vara diskriminerande gentemot utlandet. De särskilda skäl som ansetts föreligga för dylikt stöd för sjösaltad svenskfångad islandssill — särskilt avståndet från egna baser — torde icke kunna anföras beträffande fladensillen. I detta sammanhang kan dessutom erinras om de nya möjligheter till saltning i Norge som beretts de svenska fiskarena av nordsjösill enligt den svensk-norska fiskeriöverenskommelsen 1946. Den i och för sig önskvärda kvalitetsförbättring vartill premieringen säges syfta synes det icke vara uteslutet att uppnå på vanlig kommersiell väg enligt principen bättre vara bättre pris. Tillräckliga skäl för avsteg från de allmänna riktlinjerna för svensk handelspolitik synas icke hava framkommit eller åtminstone för närvarande kunna anföras till förmån för den ifrågasatta premieringen.

I remissutlåtande över framställningen har *lantbruksstyrelsen* under hänvisning till sitt över förberörda motioner avgivna utlåtande tillstyrkt densamma. Tillika har styrelsen framhållit, att ifrågavarande premieringsverksamhet knappast kunde betraktas såsom en prisstödjande verksamhet i konkurrens med importerade varor utan finge anses huvudsakligen vara avsedd att få fram en bästa försäljningsvara av svenskfångad sill.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har likaledes tillstyrkt framställningen.

Statskontoret har einrat om sin i yttrande över meranämnda motioner uttalade uppfattning, att skäl såvitt ämbetsverket kunde finna icke anförts för ett ingripande från statens sida på sätt som ifrågasatts samt att tillräcklig lockelse för fiskaren att tillämpa metoden med saltning på fiskeplatsen borde ligga i det högre pris, som han därigenom torde kunna erhålla för sillen. Enligt vad statskontoret kunde finna hade utredningen i förevarande framställning icke framlagt några synpunkter, som borde föranleda ämbetsverket att frånträda sin sålunda uttalade mening.

Statens livsmedelskommission har förklarat sig icke ha något att erinra mot det av utredningen framlagda förslaget.

*Före-
draganden.*

Nu gällande bestämmelser rörande reglering av priserna å saltvattensfisk ha karaktären av ett provisorium i avvidan på de mera bestående anordningar, som kunna komma att vidtagas på grundval av förslag från 1945 års fiskeriutredning. Med hänsyn härtill ha bestämmelserna förlänats giltighet blott för tiden till och med den 30 juni 1947. Ehuru nämnda utredning numera avgivit

sitt betänkande (SOU 1947: 2) och därvid bland annat framlagt förslag angående den prisreglerande verksamheten på fiskets område, torde det emellertid såsom jag redan tidigare framhållit icke bliva möjligt att för årets riksdag framlägga några på betänkandet grundade förslag i ämnet. Fråga uppstår därför huru förhållandena på förevarande område böra ordnas för tiden intill dess slutlig ståndpunkt fattats till fiskerikutredningens berörda betänkande.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår har statens livsmedelskommission föreslagit, att under nästkommande budgetår skulle anordnas prisregleringar enligt i stort sett samma riktlinjer som under löpande budgetår. Då dessa prisregleringar enligt vad kommissionen framhållit synas ha fungerat tillfredsställande vill jag förorda, att nu gällande system förlänges att gälla även under budgetåret 1947/48.

Kostnaderna för upprätthållande av prisregleringarna under nästa budgetår ha av livsmedelskommissionen beräknats till omkring 2 325 000 kronor, medan inflytande regleringsavgifter för samma tid uppskattats till cirka 2 130 000 kronor. Till täckande av mellanskillnaden kan enligt vad kommissionen upplyst vid ingången av nästa budgetår — bortsett från ett underskott å strömmingsregleringen å 50 000 kronor — beräknas stå till förfogande en behållning från prisregleringarna under innevarande budgetår å omkring 750 000 kronor. Något särskilt anslag torde fördenskull icke behöva anvisas för ändamålet för budgetåret 1947/48.

Vad beträffar berörda underskott å 50 000 kronor synes detta i anslutning till vad livsmedelskommissionen ifrågasatt böra få täckas ur förenämnda behållning, oaktat detta kommer att innebära att andra medel än de löpande strömmingsavgifterna anlitas för ändamålet. Med hänsyn till att medelsbehovet för strömmingsregleringen under återstoden av innevarande budgetår eller under nästkommande budgetår kan bliva större än vad i det föregående beräknats, torde såsom livsmedelskommissionen föreslagit en höjning av regleringsavgiften å strömming böra vidtagas. Livsmedelskommissionen bör sålunda bemyndigas att från och med april 1947 vid behov höja nämnda avgift från nu utgående belopp av ett öre per kilogram med ytterligare intill ett öre per kilogram. Jag förutsätter emellertid att en sådan avgiftshöjning i möjligaste mån inskränkes till tidsperioder, då en härav föranledd höjning av strömmingsnoteringen kan antagas icke nämnvärt försvåra avsättningen av strömming. Därest genom avgiftshöjningen influtna medel komma att kvarstå odisponerade vid utgången av nästkommande budgetår, torde desamma böra fonderas för prisregleringsändamål eller på sätt Kungl. Maj:t närmare bestämmer tillgodoräknas strömmingsfiskarena.

Uppenbarligen måste alla uppskattningar av den framtida fisktillgången lida av stor osäkerhet. Det kan därför komma att inträffa, att medelsbehovet för prisregleringarna blir betydligt större än vad i det föregående antagits och så stort, att det icke kan täckas på sätt nu ifrågasatts. För dylikt fall torde därför såsom livsmedelskommissionen uttalat erforderliga medel böra kunna anskaffas genom utnyttjande av det Kungl. Maj:t givna bemyndi-

gandet att förordna om regleringsavgift även å beredd importfisk. Ifrågavarande bemyndigande bör följaktligen förlängas att gälla även under nästa budgetår. Jag förutsätter emellertid härvid, att nämnda avgift icke skall överstiga vad som motsvarar regleringsavgiften å motsvarande inhemsk vara.

För upprätthållande av sin prisreglerande verksamhet ha prisregleringsföreningarna såsom av det förut anförda framgåår erhållit lån av statsmedel. I fråga om dessa lån ha föreningarna medgivits räntefrihet under innevarande budgetår. Ehuru vid lånens beviljande sålunda närmast förutsattes, att dessa icke skulle vara förenade med en sådan förmån under längre tid, vill jag i likhet med livsmedelskommissionen icke motsätta mig, att föreningarna befrias från skyldighet att erlägga ränta å lånen även under budgetåret 1947/48. Enligt vad livsmedelskommissionen upplyst är den ena av prisregleringsföreningarna, Västkustfisk, centralförening u. p. a., för sin verksamhet utöver det föreningen beviljade statslånet, vilket uppgår till 2 500 000 kronor, i behov av en rörlig kredit å samma belopp. Med hänsyn till vad i ärendet anförts synes föreningen böra beredas möjlighet till erhållande av en kredit å nämnda belopp i riksbanken. Då härför erfordras säkerhet som föreningen för närvarande synes sakna möjlighet att ställa, anser jag mig böra förorda, att staten genom riksgäldskontoret ställer garanti å ett lån till ifrågavarande förening i riksbanken å intill 2 500 000 kronor jämte ränta. Då emellertid den nu ifrågasatta krediten är av rent affärsmässig natur och sålunda bör utlämnas på sedvanliga villkor, kommer föreningen härvidlag icke i åtnjutande av några lättnader i form av räntefrihet eller dylikt.

Vad livsmedelskommissionen anfört rörande auktorisation av parthandlare med strömming föranleder icke någon erinran från min sida. Frågan om vidtagande av de av kommissionen ifrågasatta ändringarna i kungörelsen nr 247/1946 om prisregleringsavgift å fisk m. m. torde däremot få upptagas till behandling först i samband med prövningen av 1945 års fiskeriutrednings betänkande.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde det få ankomma å Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må finnas erforderliga.

Såsom lantbruksstyrelsen i sin skrivelse framhållit torde vid utgången av löpande budgetår någon behållning å anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk icke komma att föreligga. Då enligt min mening ifrågavarande låneverksamhet bör upprätthållas även under nästa budgetår, torde alltså medel nu böra äskas för ändamålet. Härvid synes medelsbehovet i anslutning till vad lantbruksstyrelsen anfört kunna uppskattas till 500 000 kronor, eller samma belopp som för löpande budgetår. Jag tillstyrker sålunda, att för budgetåret 1947/48 å kapitalbudgeten anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor för utlämnande av lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Vad slutligen angår 1945 års fiskeriutrednings framställning torde det såsom utredningen framhållit vara uppenbart, att sill som saltas omedelbart

efter fångsten ger en bättre vara än sådan som saltas först vid en senare tidpunkt. Det synes därför böra eftersträvas, att så stora kvantiteter som möjligt av den fångade sillen saltas ombord ute på fiskeplatsen. Detta förfarings-sätt, som är av särskild betydelse för att resultaten av fisket å avlägsna fiskevatten skola bliva tillfredsställande, skulle bidra till en förbättring av kvaliteten av den sill som erhålles genom de av svenska fiskare numera be-drivna fångsterna vid Fladenground i Nordsjön. För att uppmuntra ett mera allmänt tillämpande av denna metod har ifrågasatts premiering av ombord-saltning av dylik sill. Det torde emellertid kunna förutsättas att den kvali-tetsförbättring som erhålles genom ombordsaltningen kommer att giva ett merpris, som normalt skulle täcka de av denna saltningsmetod försakade högre kostnaderna. Emellertid vill jag dels med hänsyn till önskvärdheten att i nuvarande försörjningsläge få fram så stora sillfångster som möjligt dels för att öka intresset bland fiskarna för ombordsaltning förorda, att i enlig-het med vad utredningen föreslagit en premiering sker för sådan saltning av nordsjösill. Jag vill emellertid här understryka, att en dylik premiering endast är att betrakta såsom en engångsåtgärd, betingad av de nuvarande för-hållandena. Då metoden i fråga vunnit ökat insteg, torde sålunda några premier vid dess användande icke längre behöva ifrågakomma.

Här ifrågasatta premier torde, såsom ock utredningen föreslagit, böra utgå efter liknande grunder som vid drivgarnsfisket efter sill vid Island. Under förhandenvarande omständigheter är jag icke beredd att tillstyrka, att för ändamålet avses högre belopp än 60 000 kronor. Ett anslag av denna storlek bör sålunda uppföras å riksstaten för budgetåret 1947/48 för ändamålet. Anslaget, som torde böra benämnas Premier för ombordsaltning av nordsjösill, synes böra givas reservationsanslags karaktär. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter beträffande anslagets disposi-tion.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1948 må i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående förordade grunder anordnas reglering av priserna å saltvat-tensfisk ävensom handeln med strömming;

dels besluta, att staten genom riksgäldskontoret skall stäl-la garanti för ett lån åt Västskustfisk, förening u. p. a., i riks-banken å ett belopp av intill 2 500 000 kronor jämte ränta;

dels å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde hu-vudtiteln till *Premier för ombordsaltning av nordsjösill* an-visa ett *reservationsanslag* av kronor 60 000;

dels ock å kapitalbudgeten för budgetåret 1947/48 under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av bered-ning och avsättning av fisk m. m.* anvisa ett investeringsan-slag av kronor 500 000.

Kungl. Maj:ts proposition nr 162

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Siv Schiöler.
